

De heer dr. K.H.D.M. Dijkhoff
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Postadres
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Tel: (070) 358 35 63
Fax: (070) 361 50 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl
Doorkiesnummer
(070) 358 3680 MRA/jf
Datum
27 november 2015
Ons nummer
No 2015/456 U
Uw brief
1 oktober 2015
Uw kenmerk
686764
Bijlagen

Geachte heer Dijkhoff,

Op 1 oktober 2015 zond u mij het ontwerpbesluit terugkeer en vreemdelingen met het verzoek om daarop te reageren. In dit ontwerpbesluit geeft u nadere invulling aan het nieuwe regime voor vreemdelingenbewaring zoals geïntroduceerd in het wetsvoorstel Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring. Graag maak ik gebruik van de gelegenheid om te reageren op dit conceptbesluit. De zorgpunten van de Nationale ombudsman zijn bij het ministerie in de kern bekend. Het gaat daarbij over de verwezenlijking van een bestuursrechtelijk regime in de praktijk en de waarborg dat vreemdelingenbewaring ook daadwerkelijk een ultimatum remedium is. Mijn voorganger heeft die al benoemd bij de reactie op het (concept)wetsvoorstel terugkeer en vreemdelingenbewaring.¹ Deze zorgen zijn onverminderd van toepassing op het conceptbesluit

Regime

Belangrijkste punt van kritiek blijft dat geen recht wordt gedaan aan het bestuursrechtelijke karakter van vreemdelingenbewaring. Het blijft nog steeds een penitentiair regime waarbij op sommige punten is gezocht naar minder beperkingen. De huisvesting blijft een penitentiaire inrichting met alle beperkingen van dien. Zo zijn er onder meer nog steeds aanzienlijke tijden van insluiting (ook in het "soepelere" verblijfsregime nog max 12 uur op cel) en beperkte bezoektijden.

Het beheersregime, ook gedurende de eerste periode op de binnenkomst afdeling, blijft gehandhaafd ondanks het feit dat er genoeg maatregelen mogelijk zijn, mocht in een bepaalde situatie gebruik van het beheersregime nodig zijn. Naar aanleiding van de consultatiereacties is een termijn verbonden aan plaatsing in het beheersregime: maximaal 6 weken met de mogelijkheid tot verlenging. Dat vind ik niet voldoende. Zoals aangegeven bij de eerste consultatieronde, past het beheersregime niet bij het doel van het beschikbaar houden van vreemdelingen voor uitzetting. Het gaat om asielzoekers, niet om strafrechtelijk gedetineerden.

Behandelend medewerker
mr. dr. M.R. Ramlal
Onderwerp
Reactie Nationale ombudsman op
ontwerpbesluit *Terugkeer en en*
vreemdeelingen

¹ Brief Nationale ombudsman, 18 februari 2014 (kenmerk: No 2014/0035 U)

Ultimum remedium

Zoals eerder opgemerkt bij de eerste consultatieronde blijft de vraag bestaan of en op welke schaal daadwerkelijke gebruik zal worden gemaakt van de alternatieven van bewaring. De voorwaarden zijn zo streng, dat het de vraag is wat er in de praktijk van terecht gaat komen. Dit speelt des te meer nu de vreemdeling die niet bereid is mee te werken aan zijn terugkeer niet in aanmerking komt voor een alternatief voor bewaring. Dat betekent dat alternatieven alleen beschikbaar zijn voor vreemdelingen die mee willen werken aan terugkeer. En dat roept de vraag op of hier wel kan worden gesproken van alternatieven voor vreemdelingenbewaring. Ik wil dan ook nauwlettend volgen hoe in de praktijk invulling wordt gegeven aan het uitgangspunt dat vreemdelingenbewaring alleen mag worden ingezet als uiterste middel en welke rol de nu voorgestelde alternatieven daarbij spelen. Ik vertrouw erop dat ook u hier alert op zult zijn.

Vertrouwelijkheid

Tot slot heb ik nog een opmerking over artikel 30 van het wetsvoorstel Wet terugkeer en bewaring. In dit artikel is vastgelegd wie toegang heeft tot de vreemdeling in vreemdelingenbewaring. In dit verband wordt ook de Nationale ombudsman genoemd. Daarin staat dat als de vreemdeling mogelijk een gevaar vormt voor de bezoeker, bij dit bezoek toezichthoudende maatregelen genomen worden. Artikel 30, lid 3, eindigt met de zin dat deze toezichthoudende maatregelen er niet toe mogen leiden dat vertrouwelijke mededelingen in het onderhoud tussen de vreemdeling en zijn *rechtsbijstandverlener* bij derden bekend kunnen worden. Nu is de ombudsman geen rechtsbijstandsverlener maar ook hier geldt vanzelfsprekend dat voor zijn gesprekken met vreemdelingen de vertrouwelijkheid gewaarborgd moet worden. Ik verzoek u het artikel aan te passen zodat hier geen misverstand over kan bestaan.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen